

noutăți

în cercetarea minorităților naționale din România

D. Haszmann Orsolya: *A csernátóni Haszmann Pál Múzeum* [Muzeul „Haszmann Pál” din Cernat, jud. Covasna]. Sfântu Gheorghe: Muzeul Național Secuiesc, 2013. 84 p.

Abstract. Volumul a apărut la împlinirea a 40 de ani de la fondarea secției muzeale externe a Muzeului Național Secuiesc. Dascălul Pál Haszmann (1902-1977) a cules mii de obiecte cu valoare muzeală din județul Covasna de-a lungul vieții sale, cu scopul de a organiza o expoziție permanentă în satul Cernat, lângă Târgu Secuiesc. Activitatea lui a fost continuată de cei trei fii, iar astăzi de către urmașii acestora. Cartea de față descrie istoricul și colecțiile muzeului, prezentând pe rând persoana inițiatorului, clădirea principală (conacul Damokos), expoziția permanentă, unitățile expoziției în aer liber: porți și case secuiești, moara, simbolurile cimitirelor tradiționale, colecția uneltelor și mașinilor agricole, a sobelor din fontă, a aparatelor de înregistrare și redare sunet din zonă. În ultimul capitol autorul prezintă activitatea științifică (de cercetare și publicare) a instituției, respectiv legăturile instituționale din țară și străinătate. Cartea este al treilea catalog cu fotografii care prezintă patrimoniul Muzeului Național Secuiesc.

Manesis, Stavros: *Comunitatea elenă din Constanța, România*. Ediție bilingvă/română și greacă, traducere din limba greacă Diana Cărburean, Despina Hagiu, editor Costin Teodoru. București: Uniunea Elenă din România Press, 2013. 134 p.

Abstract. Recent, istoriografia privind comunitățile etnice din spațiul dobrogean s-a îmbogățit cu o restituire bibliografică necesară, Uniunea Elenă din România sprijinind editarea textului publicat la Atena, în anul 1952, de Stavros Manesis (n. 1908, Mykonos), cunoscut filolog grec, cu studii la Atena, Sorbona și Paris, care, în perioada 1938-1940, a predat la Gimnaziul elen din Constanța. În *Prologul* lucrării (pp. 10-17), autorul însuși a consemnat că a cunoscut în acei ani îndeaproape comunitatea elenă din Constanța, când „orașul era atunci la apogeu, la fel și elementul grec”, majoritatea fiind stabilită aici în două mari valuri: „după prigonirile bulgare din 1913”, respectiv „după catastrofa din Asia Mică din 1922” (p. 10). Atent la mozaicul etnic local, Manesis a subliniat că, în acea perioadă, „toate popoarele din Balcani și din jurul Pontului Euxin erau reprezentate acolo”, pe lângă români, care erau în general funcționari publici sau privați, fiind amintiți „evreii cu prăvăliile, turcii vânzători de orătării, bulgarii zarzavagii, armenii cafengii și comercianți”, grecii remarcându-se prin faptul că „dețineau cele mai mari prăvălii din oraș, restaurante, cofetării și hoteluri situate pe cele mai centrale străzi ale orașului, prăvălii cu tot soiul de mărfuri (...), fabrici de țiglarie, prelucrarea metalelor ș. a. (pp. 10-12), grecii realizând și cea mai mare parte a importului și exportului de mărfuri, în portul orașului fiind „imposibil să nu întâlnești vreun cargobot grecesc în oricare zi a anului” (p. 12).

Pe parcursul lucrării sunt detaliate date dinainte de înființarea comunității (pp. 18-37), repere privind comunitatea propriu-zisă (pp. 38-53), școlile (pp. 54-83) precum și Asociația „Elpis” (pp. 84-111). În *Addenda* (pp. 112-116), autorul mărturisește că și-a încheiat sinteza în Constanța, în iunie 1940, nereușind însă să o publice chiar aici, datorită „iminenței invaziei germane”, care l-a constrâns să se întoarcă în Grecia și abia în 1952 a reușit publicarea textului la Atena, grație interesului „marelui prieten al Greciei, Octave Merlier” (p. 112). Completând informațiile dintre 1940-1948, Manesis a remarcat în final că „imperceptibil, Comunitatea mai continuă să-ți târâie pașii existenței sub conducerea domnului Theod. Daniilopoulos” (p. 116).

▪ reviste, articole

Bochsler, Daniel - Edina Szöcsik: Building inter-ethnic bridges or promoting ethno-territorial demarcation lines? Hungarian minority parties in competition [Construirea punților interetnice sau promovarea demarcației etnoteritoriale? Partidele minorității maghiare în competiție]. In *Nationalities Papers*, 2013, Vol. 41, Nr. 5, pp. 761-779.

Abstract. Partidele minorităților etnice apar într-un număr crescând în sistemele politice democratice. Cercetarea științifică în acest subiect a fost axată preponderent pe apariția și succesul acestor partide, astfel încă știm prea puțin, de exemplu, despre competiția dintre ele. Lucrarea de față tratează motivele pluralității politice în cadrul unei comunități etnice cu accent pe conflictele dintre partide și competiția lor. Mai precis, cercetarea explică orientarea politică a partidelor politice minoritare și a contestatarilor din rândul aceleiași comunități ca fiind o consecință a incluziunii partidelor minoritare în guvern. Incluziunea unor partide în guvernele naționale produce în mod inerent un conflict între pragmatici și partizanii radicali. Partidele minoritare cu responsabilități guvernamentale sunt caracterizate de o perspectivă pragmatică, iar în partidele din opoziție domină vocile radicale. Formarea a câte două partide contestatate în România și Slovacia în 2007 și 2009 reprezintă cazuri foarte similare, și par să confirme ipoteza cercetării de față. Studiul poate fi accesat pe pagina web a [revistei](#).

Századvég, 2013/1

Abstract. Numărul actual al revistei *Századvég* (publicat în Ungaria din 1989) este intitulat *Erdély* [Transilvania] și cuprinde o serie de articole scrise de către cercetători maghiari din România pe tematici care au ca numitor comun spațiul geografic indicat în titlu. Tematicile, de altfel, ating diferite segmente ale vieții publice în diferite perioade istorice, iar abordările se încadrează în diferite arii disciplinare, astfel: Judit Pál - *Erdély autonómiájának felszámolása és az erdélyi elitek* [Abolirea autonomiei Transilvaniei și elitele din Transilvania], Attila Demeter: *Balogh Artúr és a liberális kisebbségvédelem elvi buktatói* [Balogh Artúr și problematica principiilor liberale în privința protecției minorităților], Anna Keszeg - *Házasság felsőfokon. Egy 1937-es, Torockóról szóló régiórepresentáció* [O reprezentare a microregiunii Râmetea din 1937], Imre József Balázs - *A rendszerváltás megjelenítése kortárs erdélyi magyar regényekben. Miről szóljanak a rendszerváltás-történetek?* [Reprezentarea schimbării regimului politic în romanele maghiare contemporane din Transilvania], István Gergő Székely - *Válságok és választások évada Romániában 2012-ben* [Sezonul crizelor și alegerilor din România în 2012], Enikő Dácz - *Interetnikus kapcsolatok a XX. század elején három erdélyi újság tükrében* [Relații interetnice la începutul secolului XX reflectate în trei ziare din Transilvania]. Studiile sunt accesibile publicului larg pe pagina web a [Fundației Századvég](#).

▪ proiecte, rapoarte de cercetare

INSCOP Research: Barometrul de opinie publică - Adevărul despre România, Septembrie 2013 - români și maghiari

Descriere. Sondajul a fost realizat de către INSCOP Research la comanda *Adevărul*, în perioada 10 -17 septembrie 2013, pe un eșantion de 1050 persoane și este reprezentativ pentru populația României de 18 ani și peste 18 ani. Eroarea maximă admisă a datelor este de $\pm 3\%$, la un grad de încredere de 95%. Respondenții (cetățeni români de etnie română și etnie maghiară în proporții corespunzătoare datelor recensământului populației din 2011) au fost solicitați să evalueze relațiile românilor cu diferite minorități etnice de pe teritoriul țării în perspectivă istorică, respectiv relațiile dintre români și maghiari în prezent. Pe

lângă acestea, subiecții au fost întrebați prin ce se explică tensiunile româno-maghiare despre care a relatat mass-media în ultimele luni, opinia lor despre utilizarea steagului secuiesc, respectiv dacă au în cercul de cunoscuți sau de prieteni persoane de etnie maghiară.

Rezultatele sondajului precum și prezentarea grafică a rezultatelor pot fi vizualizate pe pagina web [INSCOP](#).

IRES: Tele-vremea țiganilor. Percepții și atitudini față de mediatizarea decesului „Regelui” Florin Cioabă, septembrie 2013

Descriere. Sondajul de opinie publică realizat de către Institutul Român pentru Evaluare și Strategie (IRES) a vizat atitudinile și percepțiile românilor cu privire la mediatizarea recentă a decesului lui Florin Cioabă. Una dintre principalele concluzii ale studiului este că percepțiile negative despre romi se mențin în România, iar mediatizarea excesivă contribuie la acest fenomen. Deși aspectele din viața conducătorilor romilor sunt considerate interesante de către telespectatori, maniera în care a fost mediatizată etnia romilor în ultimele săptămâni are un efect negativ asupra imaginii acestei etnii, consideră 60% dintre respondenți.

Sondajul a fost realizat pe 6-7 septembrie 2013, pe un eșantion multistratificat, probabilist, compus din 1.424 de indivizi de peste 18 ani, prin metoda CATI. Marja de eroare a fost $\pm 2,6\%$.

Mai multe informații găsiți pe pagina web [IRES](#), în [raportul de cercetare](#) și într-o [analiză](#) semnată de Vasile Dâncu, președinte IRES.

Proiect transnațional CONFRONT - Countering new forms of Roma children trafficking: Participatory approach [Combaterea noilor forme de trafic cu copiii romi: abordare participativă]

Descriere. Fundația Soros România a lansat proiectului transnațional CONFRONT (HOME/2012/ISEC/AG/THB/400000394), finanțat de către Comisia Europeană (DG Home Affairs) prin programul Prevention of and Fight against Crime (ISEC). Proiectul este prevăzut a se desfășura în perioada august 2013 - iulie 2015 și implementat de un consorțiu de organizații neguvernamentale sau academice din Austria (Ludwig Boltzmann Association - Institute of Human Rights/BIM), Bulgaria (Center for the Study of Democracy), Grecia (Hellenic Foundation for European and Foreign Policy), Italia (Censis Foundation), Slovacia (People in Need), Ungaria (Center for Policy Studies al Central European University) și România (Fundația Soros).

Concluziile cercetării care va fi derulată în cadrul proiectului vor contribui la sprijinirea copiilor victime ale traficului de persoane în țările de origine și destinație, prin sensibilizarea instituțiilor și organizațiilor implicate cu privire la noile forme de trafic de persoane și îmbunătățirea coordonării acestora.

Obiectivul acestui proiect este să dezvolte un mecanism de răspuns în domeniul protecției și reintegrării copiilor victime ale traficului de persoane, prin implicarea activă a comunităților de romi și a furnizorilor de servicii locale care oferă asistență victimelor traficului de persoane. Vor fi evidențiate implicațiile asupra politicilor publice pentru dezvoltarea de intervenții antitrafic de persoane, pe baza participării la nivel de comunitate în țările de origine cu minoritate romă.

În cadrul proiectului vor avea loc, de asemenea, consultări cu principalele instituții și organizații implicate în prevenirea traficului de ființe umane. Aceste consultări vor fi anunțate din timp de către organizatori.

Pentru mai multe informații accesați pagina web [FSR](#).

- simpozioane, conferințe, mese rotunde, workshopuri

The Gypsy Lore Society (GLS) Annual International Conference in Romani, Gypsy and Traveller Studies, 12-13 septembrie 2013, Glasgow (Marea Britanie)

Descriere. În perioada 12-13 septembrie 2013 a avut loc la Glasgow (Marea Britanie) conferința

internațională anuală a Gypsy Lore Society, organizată anul acesta de către Universitatea Strathclyde. În cadrul conferinței un număr impresionant de cercetări au fost centrate pe comunitățile de romi din România, astfel: Sorin Gog - *Bio-Politics and the Neo-Liberal Exclusion of Roma: Resistance and Community-Building among the Evangelicals from Romania*; Elena Marushiakova și Vesselin Popov - *The First Gypsy/Roma Organizations, the Churches and the Newspapers in South-Eastern Europe during the First Half of the 20th Century*; Kitt Baracsi - *Prosperity and Exclusion Stories of Roma from CEE countries in Southern Italy*; Mihaela Gramaticu - *An Analysis of Socio-Cultural and Institutional Context to Access to Formal Education: the Case of Roma Children in Romania*; Colin Clark - *Another kind of 'Holy Trinity': Issues of Class, Gender and Nationality in the everyday lives of Roma migrant communities in Glasgow, Scotland*; Rachel Humphris - *Waiting Room: Romanian Roma Migrants' Negotiations of Transitional Controls in UK Bureaucracy*; Viorel Achim - *Social Changes in the Process of Emancipation of Gypsies From Slavery: Romanian Principalities in the mid-19th Century*; László Fosztó - *Mobilisers and Gatekeepers: Socio-Cultural Structures and Development Opportunities in Segregated Roma Communities in Romania*; Patricia Karina Hayek - *Is the City to Blame? The Promise and Pitfalls of Gypsy Public Housing in Romania*; Margaret H Beissinger - *Where is Home? Romani Musicians Caught Between Two Continents*; Ioana Szeman - *Closing the Gap? The Politics of Romani Culture and Performative Citizenship in Postsocialist Romania*; Marco Solimene - *"Going for Iron": the collaboration of Bosnian Xoraxane Roma and Romanian Roma in Scrap Metal Collection in Rome, Italy*; Christine Miller - *Garbage Dependency and the Loss of Livelihood for the Roma at Pata Rat, Romania*; Stefánia Toma - *Godparenthood: Strategy and Trust among Roma and Non-Roma in Romania*; Eszter Tarcsfalvi - *Negotiating Identity and Culture: A Study of the Romanian Roma in Govanhill, Glasgow*. Mai multe informații despre eveniment, inclusiv abstractul comunicărilor (în limba engleză) puteți găsi pe pagina web [GLS](#).

Congresul Internațional Polifonii culturale. Limbă, cultură și civilizație turcă în lume, 19-21 septembrie, Constanța

Descriere. Congresul a fost organizat în parteneriat de către Facultatea de Litere din cadrul Universității „Ovidius” și Uniunea Democrată Turcă din România, cu sprijinul Federației Internaționale a Cadrelor Didactice din Spațiul Euro-Asiatic (AVRASYA). Organizarea congresului reprezintă a doua etapă a unui demers științific inițiat de Facultatea de Litere în primăvara acestui an. La acest eveniment au participat profesori universitari și demnitari din România, Turcia, Cipru și Kosovo, cât și reprezentanți ai organizațiilor guvernamentale și nonguvernamentale implicate în sprijinirea păstrării identității culturale a minorităților din România.

Manifestarea și-a propus să structureze și să dezbată teme majore din vastul domeniu al culturii turce și să contribuie la o mai bună valorificare a cercetărilor în domeniu. Mai precis, au fost supuse dezbaterilor următoarele teme: Locul și importanța limbii turce în lume; Didactica predării limbii turce ca limbă maternă/limbă modernă; Teme și valori universale în literatura turcă; Artă și tradiție turcă; Istorie și civilizație turcă; Comunicare multiculturală și interculturală; Multiculturalitate, interculturalitate, transculturalitate.

Lucrările prezentate în cadrul congresului vor fi publicate într-o broșură în limbile română, turcă și engleză.

Mai multe informații găsiți pe pagina web [UDTR](#) și [Universitatea „Ovidius” din Constanța](#).

Simpozionul Internațional Moștenirea Culturală Turcă în Dobrogea, 24-25 septembrie, Constanța

Descriere. Evenimentul face parte din proiectului AFCN intitulat *Interferențe Culturale Dobrogene Româno-Turce*, având ca parteneri pe Institutul de Turcologie și Studii Central-Asiatiche al Universității Babeș-Bolyai și Muzeul de Istorie Națională și Arheologie Constanța. Scopul proiectului este de releva diversitatea culturală din spațiul dobrogean și de a promova un autentic dialog intercultural. Simpozionul, găzduit de partenerul din Constanța a reunit specialiști din țară și străinătate (Italia, Albania, Azerbaidjan, Elveția, Turcia și Turkmenistan). Tematica, extrem de generoasă, a tratat semnificații acestui spațiu din numeroase perspective: istoria politică și socială, culturi tradiționale, religii, multiculturalism, populația

noutăți

În cercetarea minorităților naționale din România
septembrie 2013

turco-tătara, identitatea, limba, cultura lor etc.

Comunicările științifice prezentate în cadrul acestui eveniment vor fi publicate într-un volum în cursul anului curent.

▪ despre buletinul informativ Noutăți

Lucrările științifice și evenimentele incluse în acest buletin informativ nu constituie o listă completă. Cei interesați să coopereze la realizarea lui sunt rugați să ne contacteze la adresa centru.doc@ispmn.gov.ro. Cei care nu doresc să primească acest buletin informativ sunt invitați să ne contacteze în acest sens.

Informații detaliate în legătură cu proiectul *Noutăți în cercetarea minorităților naționale din România* și numerele anterioare ale buletinului informativ se găsesc pe pagina web a [ISPMN](#).

Pentru informații legate de proiectele derulate în cadrul ISPMN și publicațiile apărute la Editura ISPMN vizitați pagina web a [Institutului](#).